

Toelichting bij Motie MENSELIJKE MAAT bij bestuurlijke beslissingen.

De motie is ingegeven vanuit de discussie die zowel lokaal als landelijk gevoerd wordt. Inwoners ervaren gemis aan 'menselijke maat' in de uitvoering of toepassing van regelgeving. Lokaal zijn die geluiden te horen (geweest) bij de problematiek van handhaving bestemming recreatiepark en landelijk bij de uitvoering van toeslagen Belastingdienst.

Voor zover en zolang er geen landelijk kader beschikbaar is, kan de lokale overheid ofwel afwachten ofwel zelf invulling geven bij het begrip 'de Menselijke Maat'. Het siert een bestuur als zij zich toegankelijk opstelt voor signalen uit de samenleving en het initiatief neemt tot een passend antwoord bij die signalen. Een antwoord dat valt binnen het bereik van haar eigen beleidskader. In dit geval de gemeente.

De motie is zodanig opgesteld, dat recht wordt gedaan aan de uitgangspunten van vigerend beleid. Niettemin komt het voor, dat niet al het beleid zich congruent verhoudt ten opzichte van elkaar. Soms spreken regels of beleidsuitgangspunten elkaar tegen. Of ontstaat er spanning ten opzichte van de meest essentiële levensbehoeften van inwoners..

De bedoeling van de motie is te bewerkstelligen, dat gehoor kan worden gegeven aan signalen van inwoners, waarvan duidelijk wordt dat zij zich als het ware klem gezet en/of gemangeld voelen. Een humaan ingestelde overheid participeert daarop.

De strekking van de motie is, dat de 'Menselijke Maat' alleen kan worden toegepast binnen het beleidskader waar de gemeente zelf verantwoordelijkheid draagt, dan wel die verantwoordelijkheid heeft gemandateerd. Denk aan bijvoorbeeld de Omgevingsdienst ODRN.

De benadering is, dat de inwoner zelf verantwoordelijkheid draagt voor de keuzes waarin hij/zich voor geplaatst ziet of zag. Een humaan ingestelde overheid toont begrip bij uitzonderlijk in de persoonlijke sfeer van de inwoner gelegen omstandigheden die maakten dat hem of haar kennelijk geen andere keuze openstond of openstaat dan in strijd te handelen met een regeling of beleid. In populaire zin spreekt men dan over 'burgerlijk ongehoorzaam' tegen wil en dank. Een vorm van overmacht of machteloosheid.

Wanneer van overheidswege daarop gereageerd behoort te worden, geldt doorgaans niet alleen het belang van herstel van het geschonden beleid maar ook erkenning van fundamentele waarden als neergelegd in het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens en het International Verdrag voor de Rechten van het Kind. Dit betekent onder meer dat in situaties waarbij ook kinderen betrokken raken, de belangen van het kind een eerste zowel als essentiële overweging vormen in besluiten die hen (kunnen) raken.

Het Nederlands rechtstelsel sluit daar op aan. Nagenoeg alle (onder meer sociale) wetgeving benoemt een grondwaarde. Een waarde van waaruit de onderhavige wet is opgesteld en uitgewerkt in regelgeving.

De regel op zich is daarmee niet heilig. Zij zal altijd bezien moeten worden **vanuit de bril van de grondwaarde bij die wet in samenhang met andere benoemde grondwaarden.**

Zo kent bijvoorbeeld de WMO als grondwaarde '*Het meedoen aan de Maatschappij*'; de Participatiewet erkent '*het bestaansminimum*'; de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening gaat uit van '*ondersteuning bij financieel beheer*'; de Jeugdwet ankert '*het gezond en veilig kunnen opgroeien*'; de Huisvestingwet stoelt op '*het recht tot wonen*'; enz enz

De motie nodigt uit tot een toetsing die nagaat of er sprake is of kan zijn om vanuit 'de Menselijke Maat' het overheidsoptreden aan te passen of er zo nodig van af te wijken.

Toetsing in de vorm van een tweeluik vormen de grondslag van 'de Menselijke Maat':

- Billijkt het noodzakelijk en oorspronkelijk motief van de inwoner de schending van de regel of het beleid omdat op dat moment een legitiem alternatief (aannemelijk) niet bereikbaar en/of beschikbaar was?
- Ontstaat door een besluit tot herstel van de regel of beleid een onevenredig zware inbreuk op de grondwaarden van het leven van de betrokken inwoner (ic kinderen)? Bijvoorbeeld omdat draagkracht en draaglast zich niet verhouden? Of ten aanzien van verstoring van gezondheidsaspecten dan wel verstoring van het sociaal maatschappelijk leefklimaat, met name ook bij afhankelijke minderjarige kinderen.

Acceptatie van de motie houdt in, dat:

1. de gemeenteraad het College – inclus de instellingen die namens hen handelen – een mandaat en opdracht geeft om geheel of gedeeltelijk af te wijken van reguliere beleidsuitvoering wanneer 'de Menselijke Maat' wordt geconstateerd;
2. de redactie van de motie biedt tevens ruimte om vanuit waarneming dat een deel van het tweeluik opgeld doet, zo nodig de uitvoering aan te passen.

Qua voor- en nadelen valt op te merken:

Nadelen:

- er ontstaat een fase van wederkerigheid die wellicht extra tijd van onderzoek vraagt.
- Wederkerigheid houdt daarbij in, dat zowel de inwoner als de beslisser vanuit een open houding argumenten en inzichten uitwisselen bij het door de inwoner gehanteerde motief. Dat is privacy gevoelig omdat het zal aansluiten bij de persoonlijke levenssfeer van de inwoner.
- Het transparantie vereiste voor de overheid kan daarmee op gespannen voet staan, als anderen refereren naar aangepaste behandeling vanuit toepassing van 'de Menselijke Maat'. Omdat die 'maat' zo individueel zich verhoudt tot een specifieke situatie is volledige openheid ongewenst. Omgekeerd geredeneerd geldt de wetenschap en het vertrouwen dat iedere situatie op zijn eigen en unieke merites zal worden beschouwd.

Voordelen:

- De 'Menselijke Maat' vormt desgewenst voor de burger een rechtsgrond waar naar gerefereerd kan worden;
- Als rechtsgrond is de onderbouwing van toe- of afwijzing inzichtelijk voor een bezwarencommissie en/of rechter';
- De rechtszekerheid van inwoners is gediend doordat 'vrije interpretatie' verval;
- Besluiten die genomen zijn vanuit 'de Menselijke Maat' kunnen worden aangemerkt als 'discretionaire bevoegdheid';